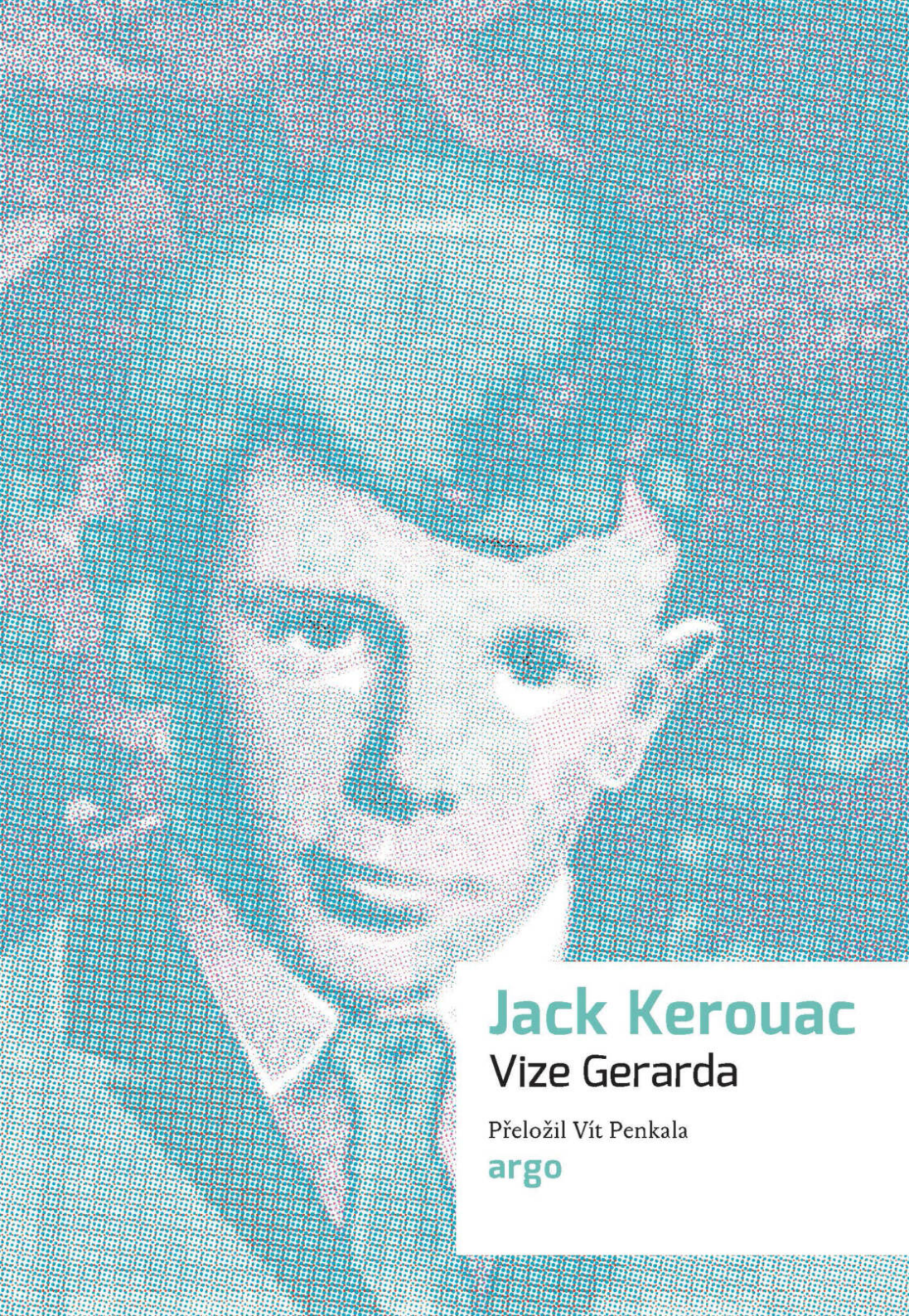

Jack Kerouac

Vize Gerarda

Přeložil Vít Penkala

argo

Argo

Jack Kerouac

Jack Kerouac

Vize Gerarda

Přeložil Vít Penkala

Argo

Edici spisů Jacka Kerouaca řídí Petr Onufer

VISIONS OF GERARD

Copyright © 1958, 1959, 1963 Jack Kerouac

Copyright renewed © 1986, 1987 by Stella and Jan Kerouac

Translation © Vít Penkala, 2023

Afterword © Matthew Sweney, 2023

Czech edition © Argo, 2023

ISBN 978-80-257-3984-6 (váz.)

ISBN 978-80-257-4121-4 (e-kniha)

Gerard Duluoze se narodil roku 1917 jako neduživé děčko s revmatickým srdcem a mnoha dalšími obtížemi, kvůli nimž byl nemocný po většinu života, a ten skončil v červenci 1926, když bylo Gerardovi 9, a sestry ve farní škole sv. Ludvíka Francouzského seděly u jeho postele, aby mohly zapsat jeho poslední slova, protože od něj už dřív slyšely ohromující zjevení o nebesích, pronášel je v hodinách náboženství a povzbuzovalo ho k tomu jenom to, že právě přišel na řadu — Světec Gerard, čistá a poklidná tvář, jeho truchlivá podoba, žalostnost roušky měkkých vlasů, které mu padaly po čele do modrých vážných očí a ruka je shrnovala stranou — Kdybych tak jen mohl zabránit tomu, aby mi jeho do paměti obtížná tvář přestala unikat, už bych tuhle zemi nikdy nepomlouval, už bych jí nespílal, jen bych úpěnlivě volal k Bohu — Neboť první čtyři roky mého života, kdy byl naživu, jsem nebyl Ti Jean Duluoze, byl jsem Gerard, svět byl jeho tvář, květina jeho tváře, pobledlá nachýlená letora, srdceryvnost a svatost a učení o láskyplnosti, jež jsem od něj slyšel, a maminka mi pořád kladla na srdce, abych si všiml jeho dobroty a rad — O letních odpoledních polehával na zádech na zahradě, ruku na očích, zíral na bílá plynoucí oblaka, dokonalé taoistické přeludy, jež se zhmotní a putují a pak mizí, odhmotněné, v jediné planetární prázdnotě, jako duše lidí, jako samotní reální lidé z masa a kostí, jako tyhlety dosti reálné cihlové komíny lowellských továren u řeky ve smutném rudém slunci nedělních odpolední, kdy velký zakaboněný Emil Taťka Duluoze, náš otec, jen tak v košili četl kreslené vtipy v koutě vedle pokojové květiny času a domova — S dlaní na hlavě svého stonavého malého Gerarda, „*Mon pauvre ti Loup*, ty můj nešťastný Vlčku, narodil ses, abys trpěl“ (ani ve snu by ho nejspíš nenapadlo, jak brzy to jeho utrpení skončí, jak blízko je déšť, kadidlo a slzavé příšeří pohřbu, který se bude konat naproti přes ulici ve sklepní kapli v suterénu sv. Ludvíka Francouzského na rohu Boisvert Street a Západní šesté).

První čtyři roky mého života jsou pro mě prostoupené a zšedlé vzpomínkou na laskavě vážnou tvář, která se nade mnou sklání a je mnou a žehná mi — Svět jako snůška duluofovské svatosti, a on sám jako kvočna, Gerard, jenž mi kladl na srdce, abych nebyl zlý na zvířátka, a vodil mě za ruku na zapomenuté procházky.

„*Allo zig lain — ziglain — zigluu* —“ promlouval na naši kočku vysokým pištivým praštěným mňoukavým hláskem a kočka se zadívá přímo na něj, jako by ten kočičí jazyk byl ten pravý, ale kočky navíc rozumějí slovům, která zvěstují laskavost, a očima ho sledují, kamkoli se v našem šedivém domě hne, a zničehonic ho požehnají tím, že mu za soumraku vyskočí do klína, v té tiché hodině, kdy na plotně bublají ve vodě škrobovitě irské brambory a ve všech domech plní uši ztlumené ticho oznamující požehnanou trvalou přítomnost Avalokitěšvary v hemživých stínech za čalouněnými židlemi a lampami s trásněmi, Dělohu bujné plodivosti světa, a smutné věci jsou v ní k smíchu, Gerard nejmenší a poslední, kdo by to neuznal, vsadil bych se, kdyby tu byl, aby požehnal mou tužku, když se chystám a nadechuju, abych vyprávěl jeho bolestný příběh světu, který potřebuje někoho tak mírného a milujícího.

„Nebe je úplně bílé“ (*le ciel yé tout blanc*, mluvili jsme dětsky zkomolenou mateřskou francouzštinou), „andělé jsou jako beránci, a všechny děti a jejich rodiče jsou navždycky spolu,“ řekl mi a já na to: „*Sont-ils content?* Jsou rádi?“

„Můžou být jediné rádi —“

„Jakou barvu má Bůh? —“

„*Blanc d'or rouge noir pit oute* — Zlatobílou červenou černou a všechny —“ zní překlad.

Čičina přijde k němu a drcá vlhkým čenichem a zoubky do Gerardova nataženého prstu, „Copak chceš, *Plupli?*“ — I kdybych se dokázal rozpomenout na choulení a lásku těchhle dvou

osamělých bratříčků v minulosti tak vzdálené od dneška mých pochybných cílů, nedosáhl bych na její léčivé ctnosti, ani kdybych měl most, protože jsem přišel o všechny tehdejší molekuly a zbyla po nich jen příchut' osvícení.

Zabalí mě do kabátu a čepice, chce mi ukázat, jak si hrát na zahrádce — Mezitím kouř truchlivě stoupá ze soumravně červených střech zimní Nové Anglie a naše stíny na hnědé zmrzlé trávě jsou jako připomínky něčeho, co se muselo přihodit před miliony věkověků v Totožnosti a žhnoucím Sfouknutém-Rozsvíceném světle Nirvány-Samsáry.

Mám pocit, že si pamatuju na šedivé ráno (musela to být neděle), kdy se Gerard objevil v domku na Burnaby Street (když mi byly 3) s malým klukem, jeho jméno nedokážu zapomenout, ani konzistenci toho jména evokující hroudy šedého bláta, Plourdes — Klubka zármutku, takové je to jméno — Popotahoval, protože se neměl do čeho vysmrkat, špinavý, na sobě děravý svetřík, Gerard ve školních podkolenkách a vysokých zapínacích botkách, stáli na zahrádce vedle malé verandy po straně vzhadu, odkud se hledí ke smutným lukám (s lesíkem zšedlých borovic za nimi, za deštivých dní jsem na nich vídal zrození Mlhy indiánských tváří) — Gerard chtěl, aby máma Ange dala malému Plourdesovi kousek chleba s máslem a banány, „*Ya faim*, má hlad“ — Z chudé a nevzdělané rodiny, nejspíš, nedávali mu moc najíst, jen večeri a občas (snad) chleba se sádlem, Gerard byl tak pozorný, že si uvědomil, že to dítě má hlad a pláče z hladu, a protože znal štedrost domu své vlastní matky, přivedl ho tam a požádal o jídlo pro něj — A moje máma dala trochu jídla klukovi, kterého dnes, o tolik let později, vídám, nebo jsem ho viděl při poslední návštěvě v Lowellu, má dva metry a váží cent a spousta chleba a másla a banánů a dětské laskavosti se proměnily v nafukování rozkládající

se hory masa — Snad i záblesk vzpomínky v jeho závoznickém mozku na drobného marůdka, který ho před tolika lety politoval a nakrmil a požehnal mu — Plourdes — Kanadské jméno, které podle mě obsahuje veškeré zoufalství, syrovou a šedivou svědivou beznaděj, studený a rozpraskaný zármutek Lowella — Jako opuštěné psí vytí a nikdo neotevře dveře — Plourdesovi jeho osud, mně: — Gerard, aby mi ho otevřel Boží Lásce, čímž je teď, po třiceti letech, mé uzdravené srdce dosud horké, spasené — Co by bylo s Ti Jeanem bez Gerarda?

Jsem na verandě zamotaný do kdečeho a sleduju to malé kristovské drama — Moje matka jde do kuchyně a maže chleba máslem a loupe banán, ty srdceryvné, pomalé, tápavé pohyby všech matek celého světa, jako když staré indiánské matky roztloukaly tortilly a vařily kaši v řinčení milění a vytí větru — Mé srdce je tam, kam patří.

Otec se vrátí z práce, slyší, co se stalo, a povídá, „To dítě má srdce na správném místě!“, kroutí hlavou u sporáku a kouše se do rtu.

Až o mnoho let později, když jsem poznal a pochopil Savase Savakise, jsem si uvědomil, jaký nepochybný a nesmrtelný *idealismus* mi můj svatý bratr předal — A znovu později s objevením (anebo mdle vykládaným ohromným nerozhoupaným mysl spalujícím procitajícím znovuobjevením) buddhismu, Probuzenosti — Ohromující vzpomínka na to, že já, ať už to „já“ byl nebo bylo kdokoli nebo cokoli, jsem byl předurčen, ano, předurčen poznat, poučit se, porozumět Gerardovi a Savasovi a požehnanému pánu Buddhovi (i mému sladkému Kristu skrze všechny jeho pavlovské zašmodrchance a krvavé kříže pohanského násilí) — Probudit se k čisté víře v zářivé jediné pravdě: Vše je dobré, žij v Laskavosti, Nebe je blízko.

Gerardovy smutné oči to předpověděly jako první — Ve snu, který už skončil, jímž je tohle všechno — Tvář tak vážná a soucitná, mám různé jeho fotky, jednu z nich zrovna před sebou, zachytila ho (patrně) v jeho pátém roce, na verandě domu na Lupine Road, kde se mi (mému starému pohledu nemluvněte) nedávno na návštěvě odhalila pradávna podoba Země na Počátku v podobě žebrované koule lustru na stropě verandy, zas a znova jsem ji za dlouhých odpolední v ospalém slunci nebo v teplém březnu zkoumal ze svojí kolíbkou očima nemluvněte — Akdyž jsem ji nedávno viděl, ve třiatřiceti, její obrysy mi v hloubi duše navrátily dávno zapomenuté obrysy Gerardovy tváře, jeho zvláště měkké vlasy, raskolnikovskou školní košili a černé podkolenky — Ba dokonce samotné hnědé žaluzie vedlejšího domu, a dokonce ještě hůř, samotný kamenný „hrad“ na vršku kopce za polem, na který moje racionální paměť úplně zapomněla a v dospělosti jsem ho ohromen uviděl, protože jsem si ho mezitím nevědomě vytušil v mladickém snění o „Doktoru Saxovi a hradu Velkého hada světa“, což bude všechno ještě vysvětleno v *Duluozevě legendě* — Zmíněná veranda je scénérií té svaté momentky, co tu mám, Gerard sedí na zábradlí s mojí sestrou Nin (tehdy jí byly 3), drží ji za ruku, oba se na sluníčku culí a nějaká tetička nebo kmotr z otcovy strany je fotí, dávno zapomenutý sníh lidských nadějí vybledá do zahnědlých skvrn ve starých fotoismech — Vidím v Gerardových očích právě tu démantovou laskavost a trpělivou pokoru ideálního bratrství předkládaného zdaleka po věčných chodbách buddhovství a soucitné svatosti, v nirmána (zjevné) káje (podobě) — Můj vlastní bratr, zrnko svatosti v nekonečných kulovitých vesmírech a mrazokosmech — Srdce pod tou košilí veliké jako svaté srdce v trnech a krvi zobrazené ve všech skromných domácnostech frankokanadského Lowella.

Hle: — Jednoho dne našel na rybím trhu na Západní šesté ulici v klecové pasti živou myš — Tváře bezútešnější než otrávení pavouci, tihle vynálezci pastí na myši, a cestičky ke zkrvaveným dveřím měli vyšlapané tupostí nejsurovějšího zrna a krákorali na zápraží — Když už jsme u toho, dokážu si v tomhle šedivém ránu vybavit tváře všech lowellských Kenaků, drobných obchodníků, řezníků, prodavačů másla a vajec, rybářů, bednářů, somráků na lavicích (vlastně to nejsou lavice, spíš taková ta starodávná pouliční sedátka s plivátky, a vedle smetiště, ze slupek od banánů se tu v polední výhni kouří) — Vyjevené tupé ksichty dospělých, kteří nenajdou slůvka chvály či povzbuzení pro nezdolné andílky jako Gerard, co se usilovně snaží zachránit myš z pasti — Jen civěli nebo čuměli a vyvraceli sanice, na vrcholu sil a tak pitomí — Myška se zmítala na betonu, Gerard ji osvobodil — Potácivě doběhla do stružky s rybími splašky a plivanci, umřít — Něžně ji zvedl a ve vlastní kapse zasel dobrotu — Vzal ji domů a pečoval o ni, dokonce ji obvázal, choval ji, hladil, nachystal pro ni košíček, a máma to ohromeně sledovala a chlapi co chodili venku po ulicích „starali se o svý“ a sháněli oběživo navíc ke svýmu vejvaru — Šupáci! do jednoho! — Pomyšlení drobnější než myši hovínko na nezbytnost nedělní mše, a obvykle v duchu poskvrněné počítáním, kolik hodí do mošničky — Nepamatuju si to vědomě, ale v mojí duši a mysli je, ano, je, myš, co píská, a Gerard, a košík, a kuchyň, jeviště jeho láskyplného špitálku — „Ta velká věc tě poranila, když ti spadla na nožičku“ (protože Gerard opravdu tu bolest empaticky cítil, bolest, které zažil dost, aby se z něj nestal učedník toho řemesla a bolavosti) — Cítil ocelové lupnutí drtící jeho imaginární ptačí kostičky, svíralo to a lámalo a tisklo pevněji do bezútešnosti života horší než smrt — Protože nevinná nepopsaná příroda nemůže za to, že kopce vypadají smutně a žalostně, to lidi, a jejich příšerná mentalita — Jejich nevědomost, hrubost, jak si ubože házejí klacky pod nohy, jejich intriky, pokrytecké sklony, fňukání kvůli ztrátám, samolibá radost ze zisků — Přicmrndávači,